

Liga Walki z Hałasem
ul. Rumiana 76
02-956 Warszawa

Warszawa 2016-11-03

<http://www.lwzh.org.pl/>
KRS 0000033428

Liga Walki z Hałasem (LWzH) jest stowarzyszeniem o ponad 45-letniej tradycji, zrzeszającym na przestrzeni lat wybitnych polskich akustyków i społeczników.

Byliśmy zaproszeni do skonsultowania projektu Rozporządzenia Ministra Środowiska (MŚ), wprowadzonego w życie dnia 1 października 2012 roku, zmieniającego rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z dnia 8 października 2012 r.) Dz.U.2012.1109.

Nasza opinia wobec tego rozporządzenia była i nadal jest skrajnie krytyczna, bowiem narusza ono nie tylko polskie prawo, ale także zostało wydane wbrew znanym zaleceniom WHO *Night Noise Guidelines for Europe* (2009).

W opinii z dnia 09.09.2012 r. skierowanej do Ministra Środowiska LWzH napisała:

"Liga Walki z Hałasem opiniuje NEGATYWNIE przedstawiony projekt w całości.

Uzasadnienie:

- tak dalece idąca liberalizacja norm akustycznych, uzasadniana jedynie kwestiami ekonomicznymi realizacji inwestycji liniowych, jest nie do przyjęcia, jako że poprzez zwiększenie normy wcale NIE ZMIENIA się faktyczna uciążliwość akustyczna tych obiektów!

- zupełnie niezrozumiałe są zależności pomiędzy proponowanymi wartościami L_{DWN} a L_N dla poziomów długookresowych, jak i wymienionych poziomów z wartościami dla poziomów L_{AeqD} i L_{AeqN} - uzasadnienie rozporządzenia nie zawiera merytorycznego uzasadnienia przyjęcia takich właśnie proponowanych wielkości! (np. dlaczego wartości "całoroczne" są o 3 dB wyższe od "jednodniowych"?)

- natomiast stwierdzenie w punkcie 7 (Wpływ aktu normatywnego na ochronę środowiska) wyżej wymienionego uzasadnienia, że "Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na ochronę środowiska" jest stwierdzeniem NIEPRAWDZIwym, a wręcz skandaliczną nieprawdą: takie zmiany spowodują istotne ograniczenie ochrony środowiska przed hałasem od dróg i kolei - a tym

samym ochronę mieszkańców, którzy są podmiotem tego przepisu (wartości norm są ustalone dla słuchu ludzkiego)."

Rozporządzenie wydano z naruszeniem przepisów obowiązującej ustawy Prawo Ochrony Środowiska, a konkretnie naruszając **jej art. 112 w powiązaniu z art. 3 pkt 11 i 13 ppkt. b).** a jego skutki spowodowały drastyczne pogorszenie stanu środowiska, a nie jego polepszenie.

Art. 112. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez:

- 1) utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie;
- 2) zmniejszanie poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

Art. 3. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

11) oddziaływaniu na środowisko - rozumie się przez to również oddziaływanie na zdrowie ludzi;

13. ochronie środowiska - rozumie się przez to podjęcie lub zaniechanie działań, umożliwiające zachowanie lub przywracanie równowagi przyrodniczej; ochrona ta polega w szczególności na:

b) przeciwdziałaniu zanieczyszczeniom,

<http://www.lwzh.org.pl/rozp-du20121008-poz1109.pdf>

Braliśmy udział w dyskusji ekspertów zorganizowanej przez MŚ w dniu 11 grudnia 2012 roku wypowiadając się krytycznie o tym projekcie wprowadzonym już wówczas w życie.

(W. Jaszczuk: Głośno o hałasie; 08.01.2013 r.)

http://www.zm.org.pl/?a=halas_ministerstwo-12c

(w. Jaszczuk: Fakty i mity o ochronie przed hałasem; 12.01.2013 r.)

http://www.zm.org.pl/?a=spotkanie_otwarte_halas-12c

Liga przedstawiła Ministrowi Środowiska m. in. następujące tezy:

"a) ustawa: Art.174 („zarządzający [...] ma tytuł prawny" + OOU)

- wyłączyć z określania poziomu dopuszczalnego dla hałasu komunikacyjnego tereny „przylegające do drogi i obsługiwane komunikacyjnie przez tę drogę - w sensie bezpośredniej zabudowy przy drodze lub bezpośrednich wjazdów na posesje" - wskazując jako ochronę przed hałasem komunikacyjnym zabezpieczenia budowlane dot. elewacji budynków mieszkalnych zgodnie z innymi przepisami (tut. „Prawo Budowlane") oraz inne sposoby zmniejszania uciążliwości hałasu komunikacyjnego: wyprowadzanie ruchu tranzytowego (obwodnice), ograniczenie ruchu (strefy tylko dla mieszkańców i dostaw), ograniczenie prędkości - szczególnie nocą, poprawę nawierzchni.

- Art.135 ust.1 zmodyfikować tak, aby dla „trasy komunikacyjnej" stosować zabezpieczenia dopiero po analizie porealizacyjnej, a następnie dopiero po kolej-

nej analizie (skuteczności zabezpieczeń akustycznych) wprowadzać obszar ograniczonego użytkowania (OOU). " (...)"

W dyskusji postulowaliśmy bardziej radykalne rozwiązania, aby w pasie projektowanych dróg szybkiego ruchu i autostrad z urzędu projektować obszary ograniczonego użytkowania (OOU) po to, aby nie powodować spekulacyjnego wpisywania najbliższego otoczenia dróg nowo powstających w planach zagospodarowania przestrzennego gmin jako obszarów przeznaczonych pod budownictwo mieszkalne. Brak takiego uregulowania skutkuje spekulacyjnym wykupem ziemi i stawianiem setek kilometrów ekranów wzdłuż pól w miejscach, które i tak w praktyce nie będą zamieszkałe.

Problematykę hałasu komunikacyjnego Liga Walki z Hałasem propagowała na otwartym spotkaniu z mieszkańcami Warszawy w siedzibie Zielone Mazowsza. Wygłoszone referaty można znaleźć pod linkami:

- dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku (Mikołaj Kirpluk - prezes ZG LWzH):

http://www.zm.org.pl/download/prezentacje/1212-halas-lwzh-2_zmiany_norm.pdf

http://www.zm.org.pl/download/prezentacje/1212-halas-lwzh-2_zmiany_norm.mp3

- ekrany akustyczne (Mikołaj Kirpluk - prezes ZG LWzH):

http://www.zm.org.pl/download/prezentacje/1212-halas-lwzh-3_ekrany.pdf

http://www.zm.org.pl/download/prezentacje/1212-halas-lwzh-3_ekrany.mp3

- ekrany akustyczne a sprawa polska (Aleksander Buczyński - Zielone Mazowsze):

<http://www.zm.org.pl/download/prezentacje/1212-halas-zm-koreferat.pdf>

<http://www.zm.org.pl/download/prezentacje/1212-halas-zm-koreferat.mp3>

Rozporządzenie z dnia 1 października 2012 roku było wprowadzone niezwykle pośpiesznie przy krytycznych uwagach Krajowego Konsultanta w dziedzinie Zdrowia Środowiskowego oraz Ministra Zdrowia.

W piśmie skierowanym do Ministra Środowiska Sekretarz Stanu Sławomir Neumann w imieniu Ministra Zdrowia, MZ-PR-WL-022-32612-2/BZ/12 z dnia 11.09. 2012 roku napisał:

"Ponadto na piątej Konferencji Ministrów Zdrowia i Środowiska w marcu 2010 r. w Parmie zobowiązano WHO do opracowania odpowiednich wytycznych dla polityki w zakresie zdrowia środowiskowego m.in. w kierunku poprawy komfortu akustycznego mieszkańców a nie próby obniżenia kosztów inwestycji.

Przedstawiciele 53 Krajów Członkowskich w Regionie WHO Europa ustanowili jasne cele dotyczące zmniejszenia skutków zdrowotnych z powodu zagrożeń środowiskowych w następnej dekadzie.

Mając na uwadze powyższe argumenty oraz biorąc pod uwagę fakt braku w uzasadnieniu projektu rozporządzenia informacji na temat przyczyn wyznaczenia właśnie tych konkretnych wartości w przesłanym projekcie rozporządzenia sta-

wia pod znakiem zapytania celowość wprowadzenia proponowanych zmian wartości dopuszczalnych emisji hałasu.

W związku z powyższym, nie jest możliwe zaakceptowanie projektu rozporządzenia w zaproponowanym kształcie. Zdaniem Ministra Zdrowia należy pozostać przy dotychczas obowiązujących wartościach."

Nawiasem mówiąc, prawdopodobnie skutkiem silnych nacisków politycznych - Minister Zdrowia szybko zmienił swoje poglądy.

Tydzień później Podsekretarz Stanu Igor Radziewicz-Winnicki napisał do Ministra Środowiska (MZ-ZP-Ś-079-24356-2/DW/12, Warszawa, 18 września 2012 r.):

"Mając na uwadze niewątpliwy interes społeczny związany z budowaniem nowych dróg Minister Zdrowia przyjmuje proponowane przez Państwa normy, zastrzegając jednocześnie konieczność ich obniżenia w przyszłości, szczególnie w odniesieniu do pory nocnej.

Wyrażam przy tym pełną gotowość - wobec wspólnej odpowiedzialności za konsekwencje zdrowotne narażenia na hałas - do pilnego podjęcia współpracy merytorycznej w kierunku wypracowania docelowej polityki ukierunkowanej na redukcję środowiskowych czynników ryzyka zdrowotnego, w tym hałasu."

Najdobitniej swoją negatywną opinię o projekcie rozporządzenia wyraziła Pani prof. dr hab. n. med. Krystyna Pawlas, Krajowy Konsultant w dziedzinie Zdrowia Środowiskowego. W piśmie z dnia 7 września 2012 roku skierowanym do Departamentu Zdrowia Publicznego Ministerstwa Zdrowia napisała:

"W odpowiedzi na pismo dot. projektu rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku Dz. U. Nr. 120, poz. 826 przekazujemy następującą opinię.

Jak wykazały dotychczasowe badania prowadzone szeroko w świecie, w tym jeden z głównych priorytetów badawczych 5 programu Ramowego Unii Europejskiej, że zebrano dotychczas wystarczająco dużo dowodów na podstawie szerokich badań epidemiologicznych że ekspozycja na hałas środowiskowy wywołuje niekorzystne zmiany zdrowotne, a nie tylko niewygodę i znużenie i dlatego winna być także przedmiotem troski zarówno zdrowia publicznego jak i zdrowia środowiskowego.

Podsumowanie wyników badań przedstawiono we wspólnej publikacji Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) i Joint Research Center of European Commission (JRC EC) w. W skrócie autorzy tej publikacji szacują że tylko w zachodnich

krajach Europy populacja traci ok. jednego miliona życia w zdrowiu z powodu hałasu związanego z ruchem drogowym jako skutki zdrowotne składające się na tą liczbę składają się zawały serca, nadciśnienie tętnicze, zaburzenia snu zaburzenia kognitywne tinnitus i inne. Na podstawie meta-analizy wielu badań z różnych ośrodków na całym świecie wykazano że dla chorób układu krążenia najniższy poziom nie skutkujący zaburzeniami wynosi 55 dB dla 16- godzinnej ekspozycji dziennej, natomiast, gdy poziom hałasu przekroczy 60 dB pojawia się już ryzyko i rośnie wraz z poziomem ponad tą wartość. Nie wydaje się że zmieniając rozporządzenie Ministra Środowiska w zakresie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, co jest kuriozalne w stosunku do tendencji polityki w krajach Unii w tym zakresie zmienimy skutki zdrowotne ekspozycji bo „normy” będą dochowane.

Zadaniem dopuszczalnych poziomów jest ochrona zdrowia, a nie ustalanie takich norm by ich dochowanie nie było kosztowne. Uzasadnienie do projektu jest kuriozalne i idąc tym śladem można by zaproponować by w miejsce prowadzenia programów kontroli zakażeń szpitalnych ogłosić normy dopuszczalnych stężeń tych czynników w np. w salach szpitalnych by nie trzeba było wydawać pieniędzy na procedury dezynfekcji i sterylizacji, bo to kosztuje a szpitale są zadłużone.

*W uzasadnieniu pokazano wybrane przykładowo i arbitralnie przepisy w tym zakresie dla trzech krajów Niemiec, Hiszpanii i Węgier, proponując wartości wyższe np. dla miast pow. 100 tys. mieszkańców i zabudowy wielorodzinnej itd. Jakby to była akcja pod hasłem, „kto da więcej” a więc dajmy 68 dB A tj. o 3 dB więcej niż w Hiszpanii dla zbliżonych terenów (tu należy podkreślić trzy decybele oznacza energetycznie dwa razy tyle energii) o 9 dB więcej niż dla **nowopowstających (!!!)** dróg Niemczech (= 8 razy tyle energii) o 8 dB więcej niż na Węgrzech (= ponad 6 razy tyle energii), pomijając już fakt, że z przytoczonych przepisów niemieckich jednoznacznie widać że polityka „hałasowa idzie w kierunku zaostrzania przepisów dla **nowopowstających inwestycji (!!!!)**.*

Wspomniana także w uzasadnieniu dyrektywa EU Directive 2002/49/EC on the management of environmental noise rzeczywiście nie zawiera wskazówek co do zalecanych dopuszczalnych wartości hałasu środowiskowego bezpośrednio, ale z kontekstu i z historii tworzenia polityki Unii w zakresie hałasu środowiskowego wynika, że wartością docelowa będzie poziom 55 dB A w ciągu dnia. Podobnie oceniamy propozycje innych wartości przedstawionych w przekazanym do oceny projekcie rozporządzenia ministra środowiska.

Night Noise Guidelines for Europe (NNG) WHO rekomenduje by docelowym dozwolonym poziomem dźwięku dla hałasu środowiskowego zewnętrznego w nocy był poziom 30 dB A, a odsetek populacji ekspozowanej na wyższe poziomy hałasu w nocy był systematycznie ograniczany.

Na piątej Konferencji Ministrów Zdrowia i Środowiska w marcu w Parmie 2010 zobowiązano WHO do opracowania odpowiednich wytycznych dla polityki w zakresie zdrowia środowiskowego i to w kierunku poprawy komfortu akustycz-

nego mieszkańców a nie porowy obniżenia kosztów inwestycji. Zatem proponowane rozporządzenie idzie dokładnie w przeciwnym kierunku niż polityka Unii Europejskiej, Europejskiej Agencji Środowiska ((która ekspozycje na poziomy powyżej 55 dB ocenia jako nadmierną) i WHO.

Naszym zdaniem, gdyby stawiane w Polsce ekrany były lokowane tylko w tych miejscach, gdzie jest to zasadne to koszty inwestycji byłyby znacznie niższe. Także argument o ich szpetności jest oskarżeniem dla ich projektantów, a nie przeciw ekranom. Zatem gdyby do tego były prawidłowo zaprojektowane i zbudowane, to były by także i skuteczniejsze i estetyczne. W wielu przypadkach próbuję znaleźć uzasadnienie dlaczego postawiono ekran akustyczny przed kilkoma rachitycznymi drzewkami, bo niczego więcej w takich miejscach nie można się dopatrzeć. Polityka Unii walki z hałasem czy jak kto woli zarządzania hałasem idzie w kierunku takiego planowania przestrzennego by oddalać źródła hałasu od miejsc drażliwych, a tam gdzie jest to niemożliwe obniżanie poziomu hałasu np. poprzez ograniczanie dozwolonej prędkości. Także ograniczenie ruchu starych zdezelowanych środków transportu czy to samochodowego czy kolejowego oraz przestrzegania w odniesieniu do nich spełniania wymogów w zakresie emisji hałasu przez nie znacznie obniżyłoby poziomy hałasu drogowego i kolejowego. Wobec powyższego Instytut Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego w Sosnowcu rekomenduje odrzucenie w całości propozycji rozporządzenia ministra środowiska jako niebezpiecznego z punktu widzenia zdrowia publicznego i pozostania przy dotychczasowych wartościach."

Rozporządzenie z dnia 1 października 2012 roku było również zaopiniowane przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny. W dniu 7 września 2012 roku dyrektor Instytutu, prof. dr hab. med. Mirosław J. Wysocki napisał:

"Dopuszczalne wartości poziomów hałasu przedstawione w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku są w warunkach polskich praktycznie niemożliwe do osiągnięcia wzdłuż szlaków większości istniejących dróg, zwłaszcza o wysokim natężeniu ruchu drogowego. Dane przedstawiane w raportach oddziaływania na środowisko, oparte na wynikach pomiarów, wskazują na celowość podjęcia działań legislacyjnych prowadzących do powiązania obowiązujących krajowych regulacji prawnych związanych z hałasem z realną sytuacją finansowo-ekonomiczną, przy jednoczesnym uwzględnieniu wymogów stawianych krajom członkowskim Unii Europejskiej.

Biorąc jednak pod uwagę oczywisty negatywny wpływ hałasu na zdrowie ludzi i wiele dziedzin życia należy stale podejmować działania dotyczące ochrony środowiska przed hałasem i wibracjami. W związku z tym przedstawione w przesłanej dokumentacji nowe (podwyższone) dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku w opinii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego - Państwowego Zakładu Higieny powinny dotyczyć jedynie istniejącej sieci drogowej. Takie podejście funkcjonuje w Niemczech, gdzie określono odrębne dopuszczalne poziomy hała-

su dla dróg już istniejących (w tym modernizowanych) oraz dróg nowo projektowanych.

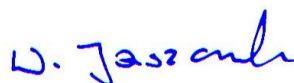
Trzeba podkreślić, że w przypadku budowy nowej infrastruktury drogowej organ zarządzający/wykonawca może zaplanować inwestycję w taki sposób, żeby nie dopuścić do nadmiernego zbliżenia się linii powstającej zabudowy i/lub pozyskać grunty niezbędne do przyszłej budowy ekranów akustycznych lub innych elementów konstrukcyjnych/ziemnych pozwalających na zredukowanie poziomu hałasu.”

Od daty wejścia w życie rozporządzenia z dnia 1 października 2012 roku minęły ponad 4 lata. Przez ten czas Ministerstwo Środowiska nie uczyniło nic konkretnego, aby naprawić błędy poprzedniego rządu. "Dobra zmiana" nie dotyczy zatem polityki ograniczania hałasu środowiskowego zarówno w zakresie hałasu komunikacyjnego, jak i powodowanego przez turbiny wiatrowe.

W tym ostatnim przypadku nadal obserwujemy skandaliczny brak niezbędnych uregulowań prawnych dotyczących dopuszczalnych poziomów hałasu, określenia wartości poprawek niezbędnych do wprowadzenia skutkiem tonalności, modulacji i impulsowości tego hałasu, a przede wszystkim uregulowań poziomów dopuszczalnych hałasu niskoczęstotliwościowego i infradźwiękowego oraz metodyki referencyjnej badania tego hałasu.

Uważamy, że obecnie niezbędne jest zwiększenie presji społecznej na Ministerstwo Środowiska, wyrwanie go z letargu bezczynności - dlatego Liga Walki z Hałasem popiera działania Stowarzyszenia na Rzecz Wiedzy i Rozwoju WIR Kopernik.

Z poważaniem

wiceprezes Zarządu Głównego
Ligi Walki z Hałasem

dr inż. Witold Jaszczuk